

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije zvanični dokument.)

RASPRAVNO VIJEĆE

Den Haag, 15. travnja 2011.

Sažetak presude u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača

U nastavku je sažetak presude koju je danas pročitao sudac Orić:

Sudsko vijeće danas zasjeda da bi izreklo presudu u predmetu Tužitelj protiv Ante Gotovine, Ivana Čermaka i Mladena Markača.

Na ovom zasjedanju Vijeće će iznijeti sažetak svojih zaključaka. Naglašavam da je ovo sažetak teksta. Mjerodavni prikaz zaključaka Vijeća nalazi se u pisanoj verziji presude koja će biti na raspolaganju na kraju današnjeg zasjedanja.

Ovaj predmet bavi se zločinima za koje se tvrdi da su počinjeni od najkasnije srpnja 1995. do otprilike 30. rujna 1995. godine nad krajinskim srpskim stanovništvom i imovinom koju su posjedovali ili u kojoj su stanovali Srbi u raznim općinama na području Krajine. Kaznena djela o kojima tužitelj iznosi navode uključuju deportaciju i prisilno premještanje, pljačkanje javne ili privatne imovine, bezobzirno razaranje, ubojstvo, nehumana djela i okrutno postupanje. Osim toga, iznose se i navodi o kaznenom djelu progona, putem protupravnih napada na civile i civilne objekte, protupravnih zatočenja, te uvođenja ograničavajućih i diskriminacijskih mjera.

Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču sudilo se na temelju navoda da su sudjelovali u udruženom zločinačkom pothvatu. Cilj tog navedenog zločinačkog pothvata bilo je trajno uklanjanje srpskog stanovništva iz područja Krajine. Prema tvrdnjama tužitelja, pothvat je predstavljao, odnosno uključivao, počinjenje kaznenih djela progona, deportacije i prisilnog premještanja, pljačke i razaranja. Alternativno, ta kaznena djela bila su prirodna i predvidljiva posljedica provođenja ovog pothvata. Osim toga, ubojstva, nehumana djela i okrutno postupanje bili su također prirodna i predvidljiva posljedica provođenja udruženog zločinačkog pothvata o kojem se iznose navodi.

Tužitelj tvrdi da su među sudionicima udruženog zločinačkog pothvata, uz trojicu optuženih, bili i hrvatski predsjednik Franjo Tuđman, ministar obrane Gojko Šušak, kao i načelnici Glavnog stožera Hrvatske vojske, prvo Janko Bobetko, a zatim Zvonimir Červenko. Ti sudionici udruženog zločinačkog pothvata, kako se tvrdi, koristili su druge ili su s njima surađivali da bi omogućili ili izvršili kaznena djela. Među drugim sudionicima bili su vladini dužnosnici i pripadnici Hrvatske vojske; vojne policije; Specijalne policije i

Internet adresa: <http://www.icty.org>

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. The Netherlands

Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

civilne policije. Prema navodima tužitelja, optuženi su sudjelovali u udruženom zločinačkom pothvatu i djelovali u cilju njegove realizacije na različite načine.

Prema navodima iz optužnice, optuženi su odgovorni za planiranje, poticanje, naređivanje ili podržavanje i potpomaganje tih kaznenih djela. I na koncu, tužitelj navodi da su optuženi kazнено odgovorni zato što su svjesno propustili da spriječe ili kazne kažnjive radnje ili propuste svojih podčinjenih.

Ovo Vijeće je zasjedalo u ovom predmetu više od tri godine. Sve stranke u postupku, kao i Vijeće, pozivale su svjedoke u različitim fazama postupka. Iskaze je sveukupno dalo 145 svjedoka, a Vijeće je u spis uvrstilo svjedočenje u pisanom obliku još 38 svjedoka. Uz to, stranke u postupku na usvajanje su ponudile golem broj dokumentarnih dokaza kako bi ih Vijeće razmotrilo. Među tim dokumentima su vojni dokumenti, izvještaji međunarodnih organizacija aktivnih u Hrvatskoj tijekom predmetnog vremena optužnice, te izvještaji raznih vještaka.

Stranke u postupku i Vijeće bavili su se tijekom suđenja brojnim proceduralnim pitanjima. Jedno od takvih proceduralnih pitanja bio je i zahtjev tužitelja iznesen 13. lipnja 2008. da se Republici Hrvatskoj uputi nalog za dostavu određenih dokumenata ili informacija, odnosno konkretno, jednog broja topničkih dokumenata. Tužiteljeva potraga za dokumentima započela je zahtjevima za pomoć upućenim Hrvatskoj, nakon čega je uslijedio opsežan spor u kojem su sudjelovale stranke u postupku i Hrvatska. Vijeće je uz to pozvalo Hrvatsku na više sastanka kako bi se razjasnilo da li postoje određeni topnički dokumenti i, ako postoje, gdje se mogu pronaći. Tijekom tog procesa određeni dokumenti su dostavljeni sukladno zahtjevima tužitelja, dok su se drugi pojavljivali postepeno. Neki od dokumenata, međutim, nisu nikada dostavljeni. Vijeće je 26. srpnja 2010., iako svjesno da na jedan broj pitanja u vezi s topničkim dokumentima koji su još uvijek nedostajali nije dobilo konačan odgovor, odbilo zahtjev tužitelja da Republici Hrvatskoj naloži dostavu određenih dokumenata. Vijeće je naglasilo da Hrvatska i dalje podliježe obavezi da surađuje s Međunarodnim sudom.

Vijeće napominje da su se događaji u ovom predmetu odvijali u kontekstu dugogodišnjih napetosti između Srba i Hrvata u Krajini. S tim u vezi, stranke u postupku složile su se da je protiv Hrvata u Krajini počinjen značajan broj zločina. Osim toga, događaji u ovom predmetu odvijali su se u kontekstu oružanog sukoba na teritoriju bivše Jugoslavije koji je trajao godinama. Ovaj predmet, međutim, ne bavi se zločinima prije predmetnog vremena optužnice. On se ne bavi niti pitanjem legalnosti pribjegavanja ratu, odnosno vođenja rata. Središnje pitanje ovog predmeta jest jesu li srpski civili u Krajini bili meta zločina i treba li optužene držati kazнено odgovornima za te zločine.

Vijeće će sada iznijeti sažetak svojih zaključaka.

Na temelju raspoloživih dokaza i u skladu sa sporazumom između dviju obrana i tužitelja Vijeće je konstatiralo da je na području i u vremenu na koje se odnosi optužnica postojao međunarodni oružani sukob.

Vijeće je čulo i razmotrilo dokaze o velikom broju konkretnih slučajeva ubojstava za koje se tereti. O tome su svjedočili članovi obitelji žrtava i međunarodni promatrači. Na primjer, jedan svjedok je posvjedočio da je 7. kolovoza 1995. čuo pucnje i vidio hrvatske vojnike ispred svoje kuće u Mokrom Polju u općini Ervenik. Čuo je kako jedan od njih kaže "Ubio sam još jednog", nakon čega se spustio po stepenicama i našao svoju staru majku i mentalno oboljelog brata ubijene iz vatrenog oružja. Vijeće je ustanovilo da su ih ubili hrvatski vojnici. Jedna svjedokinja u svojem je iskazu rekla da je 6. kolovoza 1995. vidjela kako hrvatski vojnici izvode petoricu muškaraca iz podruma jedne kuće u Očestevu ili u blizini tog mjesta, gdje su i nju držali. Jedan od tih muškaraca bio je njezin sin. Ubrzo nakon toga začuli su se pucnji i kasnije su ta petorica muškaraca pronađeni mrtvi, ubijeni iz vatrenog oružja. Vijeće je ustanovilo da su tu petoricu ubili pripadnici Hrvatske vojske.

Vijeće je konstatiralo da su pripadnici hrvatskih vojnih snaga i Specijalne policije izvršili jedan broj ubojstava, što se tereti kao ratni zločini i zločini protiv čovječnosti.

Vijeće je, nadalje, čulo i razmotrilo dokaze o određenom broju konkretnih slučajeva okrutnog postupanja i nehumanih djela. Jedan svjedok je izjavio da su jednog jutra prije 12. kolovoza 1995. u Palanki hrvatski vojnici pretresli njegovu kuću, tražili novac i potom ga zavezali za stablo. Nagurali su mu pod noge neku tkaninu i zapalili je. Opečen vatrom, svjedok je nogama odgurao tkaninu. U ovom, kao i u nizu drugih slučajeva, Vijeće je ustanovilo da su pripadnici hrvatskih vojnih snaga ili Specijalne policije počinili okrutno postupanje i nehumana djela, što se tereti kao ratni zločini i zločini protiv čovječnosti.

Dalje, Vijeće je čulo i razmotrilo dokaze o vrlo velikom broju slučajeva pljačke i razaranja. Vijeće kao primjer iznosi incidente u općinama Gračac i Knin. Svjedok Steenbergen posvjedočio je da je vidio razaranja širokih razmjera, poput spaljenih kuća u Gračacu 6. kolovoza 1995., pri čemu je vidio neke kuće koje su još uvijek gorjele. Mnogi svjedoci, na primjer Widen i Boucher, u iskazima su rekli da su vidjeli vojne kamione natovarene električnim aparatima i namještajem kako 6. kolovoza 1995. odlaze iz Knina, a da ih pritom nitko nije zaustavljao na hrvatskim kontrolnim točkama. U tim, kao i u jednom broju drugih incidenata, Vijeće je ustanovilo da su pripadnici hrvatskih oružanih snaga ili Specijalne policije izvršili razaranja i pljačku, što se tereti kao ratni zločini i elementi progona.

Što se tiče protupravnih napada na civile i civilne objekte kao radnji izvršenja progona, Vijeće je ustanovilo da su 4. i 5. kolovoza 1995. topničke postrojbe ispaljivale projekte na gradove Knin, Benkovac, Gračac i Obrovac. Vijeće je u vezi s ciljevima koje

je Hrvatska vojska identificirala u tim gradovima čulo svjedočenje načelnika topništva Zbornog područja Split, Marka Rajčića, i vidjelo dokumentarne dokaze kao što su popisi ciljeva i topnički izvještaji. Vijeće napominje da vjerojatno nije dobilo sve topničke dokumente koji su u to vrijeme nastali. Niz međunarodnih promatrača i krajinskih Srba koji su u vrijeme granatiranja bili u tim gradovima svjedočili su o mjestima udara projektila.

Vijeće je pažljivo usporedilo mjesta udara projektila u spomenutim gradovima s mjestima potencijalnih vojnih ciljeva. Na temelju te usporedbe, kao i relevantnih izvještaja i zapovjedi upućenih topništvu, Vijeće je zaključilo da Hrvatska vojska u tim gradovima nije namjerno gađala samo ranije utvrđene vojne ciljeve, nego i dijelove u kojima nije bilo takvih vojnih ciljeva. Vijeće je konstatalo da je Hrvatska vojska gradove u cjelini smatrala topničkim ciljevima. Vijeće je stoga ustanovilo da je granatiranje Benkovca, Gračaca, Knina i Obrovca 4. i 5. kolovoza 1995. predstavljalo neselektivni napad na te gradove i protupravni napad na civile i civilne objekte.

U vezi s navodima o prisilnom premještanju i deportaciji, Vijeće je uzelo u obzir da je 4. i 5. kolovoza 1995. velik broj osoba napustio gradove Benkovac, Gračac, Knin i Obrovac i otišao u Bosnu i Hercegovinu i Srbiju. Raspravno vijeće je mišljenja da se, iako su postojali planovi krajinskih Srba za evakuaciju određenih općina, razlikovao stupanj njihove primjene. Štoviše, stanovništvo je već bilo u pokretu kada su srpske općinske vlasti počele poduzimati mjere i kada je predsjednik Srpske krajine Martić kasno poslijepodne 4. kolovoza 1995. naložio evakuaciju. Raspravno vijeće je zaključilo da su planovi za evakuaciju i nalozi vlasti krajinskih Srba imali malo ili nikakvog utjecaja na odlazak krajinskih Srba. Što se tiče Benkovca, Gračaca, Knina i Obrovca, Vijeće je zaključilo da je strah od nasilja i pritisak uslijed granatiranja stvorio atmosferu u kojoj ti ljudi nisu imali drugog izbora nego da odu. Na primjer, jedan svjedok je posvjedočio da se činilo da granate koje su u Kninu posvuda padale za svrhu imaju zastrašivanje ljudi i da su svi imali osjećaj da moraju pobjeći. Mnogi ljudi potražili su sklonište u bazi UN-a, od kojih je jedan dio na koncu prebačen u Srbiju.

Vijeće je nadalje zaključilo da su zločini koji obuhvaćaju ubojstvo, razaranje, pljačku i nečovječna djela, a koje su počinili pripadnici hrvatskih vojnih snaga i Specijalne policije, stvorili pritisak i strah od nasilja među žrtvama i onima koji su im bili svjedoci. Ti zločini pridonijeli su stvaranju atmosfere u kojoj ti ljudi nisu imali nikakvog drugog izbora osim da odu. Vijeće je ustanovilo da prisilno premještanje koje su počinili pripadnici hrvatskih vojnih snaga i Specijalne policije protupravnim napadima na gradove u Krajini 4. i 5. kolovoza 1995. i činjenjem drugih zločina kasnije tokom kolovoza 1995. predstavlja deportaciju. Među mnogim krajinskim Srbima koji su napustili Krajinu nakon operacije "Oluja", Vijeće je zaključilo da je njih najmanje 20.000 deportirano na taj način u kolovozu 1995.

Kad je riječ o uvođenju diskriminacijskih mjera što se tereti kao djelo progona, Vijeće je razmotrilo više hrvatskih pravnih instrumenata koji se odnose na imovinu a koji su stupili na snagu nakon operacije "Oluja". Vijeće je zaključilo da je motiv u osnovi tih pravnih instrumenata, kao i njihov ukupni učinak, bio taj da se osigura da imovina koju su za sobom ostavili krajinski Srbi u oslobođenim područjima dođe u ruke Hrvata i da se tim Srbima tako uskrati korištenje vlastitih kuća i imovine. Vijeće je zaključilo da takvo uvođenje restriktivnih i diskriminacijskih mjera prema stambenim objektima i imovini, kad se sagleda u kontekstu deportacije i drugih zločina nad krajinskim Srbima, predstavlja progon.

Kao zaključak, Vijeće je ustanovilo da su hrvatske vojne snage i Specijalna policija počinili ubojstva, okrutno postupanje, nečovječna djela, razaranja, pljačke, progon i deportaciju kako se tereti u optužnici. Imajući u vidu veliki broj zločina počinjen nad srpskim stanovništvom Krajine tokom relativno kratkog vremena, Vijeće je nadalje zaključilo da je postojao rasprostranjeni i sustavni napad usmjeren protiv srpskog civilnog stanovništva.

Kao što je već spomenuto, tužitelj tereti svu trojicu optuženih kao sudionike u udruženom zločinačkom pothvatu. Svrha tog udruženog zločinačkog pothvata bilo je trajno uklanjanje srpskog stanovništva s područja Krajine.

Prilikom razmatranja da li je postojao udruženi zločinački pothvat Vijeće je pažljivo razmotrilo diskusiju na brijunskom sastanku 31. srpnja 1995., nekoliko dana prije početka operacije "Oluja". Predsjednik Tuđman tada se sastao s visokim vojnim dužnosnicima da bi razgovarali o toj vojnoj operaciji. Vijeće je zaključilo da su sudionici ovog sastanka također razmatrali važnost odlaska krajinskih Srba kao rezultata i sastavnog dijela predstojećeg napada. Odgovarajući na izjavu predsjednika Tuđmana u tom smislu, g. Gotovina je rekao:

"Već sada ima veliko iseljavanje civila iz Knina, koji odlaze za Banja Luku i Beograd. Znači da mi, ako nastavljamo ovaj pritisak, vjerojatno za neko vrijeme, neće biti toliko civila, nego onih, koji moraju ostati, koji nemaju mogućnost otići."

Vijeće je pažljivo proučilo izjave visokih hrvatskih dužnosnika na tom i drugim sastancima, kao i u javnosti. Vijeće je te izjave razmatralo u kontekstu svojih nalaza o deportaciji, protupravnim napadima na civile i civilne objekte i uvođenju diskriminacijskih mjera, što su sve kaznena djela počinjena nad krajinskim Srbima.

Vijeće je ustanovilo da su neki pripadnici hrvatskog političkog i vojnog rukovodstva imali zajednički cilj trajnog uklanjanja srpskog civilnog stanovništva iz Krajine upotrebom sile ili prijetnjom silom, što je predstavljalo i uključivalo deportaciju, prisilno premještanje i progon putem uvođenja restriktivnih i diskriminacijskih mjera, protupravnih napada na civile i civilne objekte, deportacija i prisilnog premještanja. Udruženi zločinački pothvat počeo je postojati najkasnije krajem srpnja 1995. i nastavio

se tokom cijelog perioda optužnice. Vijeće je nadalje zaključilo da zajednički cilj nije bio, niti je podrazumijevao, počinjenje kaznenih djela putem nestanaka, bezobzirnog razaranja, pljačke, ubojstva, nečovječnih djela, okrutnog postupanja i protupravnog zatočenja, ili razaranja, pljačke, ubojstva, nečovječnih djela i okrutnog postupanja.

Vijeće je zaključilo da je Franjo Tuđman, glavni politički i vojni vođa u Hrvatskoj prije, tokom i nakon perioda optužnice, bio ključni član udruženog zločinačkog pothvata. Tuđman je namjeravao Krajinu naseliti Hrvatima pa je osigurao da su takve njegove ideje pretvorene u zvaničnu politiku i akciju putem svog utjecajnog položaja predsjednika i vrhovnog zapovjednika oružanih snaga. Vijeće je nadalje zaključilo da su među drugim sudionicima udruženog zločinačkog pothvata bili i Gojko Šušak, ministar obrane i Tuđmanov bliski suradnik i Zvonimir Červenko, načelnik Glavnog stožera Hrvatske vojske. Među sudionicima udruženog zločinačkog pothvata bili su i drugi pripadnici hrvatskog političkog i vojnog rukovodstva koji su sudjelovali na predsjedničkim sastancima i bili Tuđmanovi bliski suradnici.

Na brijunskom sastanku Tuđman i visoki vojni dužnosnici razmatrali su kako da se upotrijebe vojne snage da bi se osiguralo da ne samo Srpska vojska Krajine, nego i srpsko civilno stanovništvo napuste Krajinu. Vijeće je zaključilo da su visoki hrvatski vojni dužnosnici, uključujući Tuđmana, Šuška i Červenka, upotrijebili hrvatske vojne snage i Specijalnu policiju da poćine zloćine koji saćinjavaju cilj udruženog zloćinaćkog pothvata. Hrvatske vojne snage obuhvaćale su Hrvatsku vojsku i vojnu policiju, kao i jedinice HVO-a koje su bile podćinjene zapovjednicima Hrvatske vojske. Vijeće nije zaključilo da su sudionici udruženog zloćinaćkog pothvata koristili policijske snage za ćinjenje zloćina, osim kad je rijeć o Specijalnoj policiji.

Vijeće će sada razmotriti da li se optuženima treba pripisati kaznena odgovornost za zloćine progona, deportacije, razaranja, pljaćke, ubojstva, nećovjećnih djela i okrutnog postupanja.

Vijeće je konstatoiralo da je Ante Gotovina imao ćin general pukovnika u Hrvatskoj vojsci i da je bio zapovjednik Zbornog podrućja Split tijekom predmetnog vremena. S tog poloćaja g. Gotovina je zapovijedao svim jedinicama Zbornog podrućja Split kao i pridodanim jedinicama. Jedinice vojne policije u Zbornom podrućju Split bile su podćinjene g. Gotovini u vezi s redovnim zadacima vojne policije. Vijeće je nadalje zaključilo da prevencija i procesuiranje kaznenih djela nisu bili izuzeti iz ovlasti koje je g. Gotovina imao nad Vojnom policijom.

Vijeće je zaključilo da granatiranje Benkovca, Knina i Obrovca 4. i 5. kolovoza 1995. koje naredio g. Gotovina predstavlja protupravne napade na civile i civilne objekte. Ti protupravni napadi ćinili su vaćan element u izvršenju udruženog zloćinaćkog pothvata. Vijeće je nadalje ustanovilo da je g. Gotovina sudjelovao na brijunskom sastanku i da je doprinio planiranju i pripremanju operacije "Oluja". Nadalje, g. Gotovina nije poduzeo

nikakve ozbiljne korake da spriječi niti da naknadno nešto poduzme u vezi sa zločinima za koje je obaviješten da su ih njegovi podčinjeni počinili nad krajinskim Srbima. Ti njegovi propusti imali su učinak na opći stav prema zločinima u Zbornom području Split. Na osnovi toga Vijeće je zaključilo da je ponašanje g. Gotovine predstavljalo značajni doprinos udruženom zločinačkom pothvatu. Vijeće je nadalje zaključilo da je naređenje g. Gotovine da se protupravno napadnu civili i civilni objekti samo po sebi predstavljalo značajni doprinos udruženom zločinačkom pothvatu.

Na temelju radnji i ponašanja g. Gotovine, kao i njegovog sudjelovanja na brijunskom sastanku i onoga što je tamo rekao Vijeće je ustanovilo da je g. Gotovina imao stanje svijesti da se zločini koji čine dio cilja trebaju izvršiti. Vijeće je stoga zaključilo da je g. Gotovina bio sudionik udruženog zločinačkog pothvata i da je prema tome namjeravao da njegova djela doprinesu tom pothvatu. Vijeće je nadalje zaključilo da su druga kaznena djela koja se terete, iako nisu dio zajedničkog cilja, bila prirodna i predvidljiva posljedica izvršenja udruženog zločinačkog pothvata, što je mogao predvidjeti i g. Gotovina.

Vijeće sada prelazi na Ivana Čermaka.

Vijeće je ustanovilo da su formalno imenovanje i funkcija g. Čermaka bili zapovjednik Zbornog mjesta Knin, ali su njegove odgovornosti bile šire od odgovornosti zapovjednika zbornog mjesta. Dokazi su pokazali da je g. Čermak imao izvjesnog utjecaja nad civilnom i vojnom policijom ali ne i da je bio zadužen ili imao pravne ovlasti za održavanje reda i mira. G. Čermak nije imao efektivnu kontrolu nad jedinicama Hrvatske vojske van kruga svojih podčinjenih u Zbornom mjestu i Vijeće nije našlo pouzdanih dokaza da su ti počinjeni počinili bilo kakve zločine.

Vijeće je ustanovilo da su aktivnosti g. Čermaka obuhvaćale kontakte s pripadnicima međunarodne zajednice, čišćenje Knina, poboljšanje higijenskih uvjeta, organiziranje javne kuhinje, osposobljavanje bolnice za rad, uključivanje vode i struje u gradu, ponovno aktiviranje javnih službi, poboljšanje prometnih uvjeta, pokretanje tvornica i drugih poslovnih objekata i razminiranje Knina i okolice. Dokazima nije ustanovljeno da je g. Čermak znao ili namjeravao da njegove aktivnosti doprinesu bilo kakvom cilju naseljavanja Krajine Hrvatima umjesto Srba.

Kad je riječ o ponašanju g. Čermaka u vezi sa zločinima koji su počinjeni na terenu, Vijeće je ustanovilo da je on poricao i sakrivao zločine počinjene u Gruborima 25. kolovoza 1995. Vijeće je nadalje ustanovilo da je g. Čermak općenito davao obmanjujuća uvjeravanja međunarodnoj zajednici da se poduzimaju ili da će se poduzeti koraci da se zaustave zločini nad Srbima. Međutim, osim ovoga, Vijeće nije zaključilo da je optužba dokazala svoje navode da je g. Čermak dopustio, umanjivao, poricao ili sakrivao zločine nad Srbima, niti da je davao netočne, nepotpune ili obmanjujuće informacije ili netočna uvjeravanja međunarodnoj zajednici.

Vijeće je zaključilo da dokazima nije ustanovljeno da je g. Čermak bio pripadnik udruženog zločinačkog pothvata, niti da mu je namjerno ili značajno doprinio. Vijeće je također zaključilo da g. Čermak nije odgovoran ni po jednom drugom vidu odgovornosti za koji se tereti.

I konačno, Vijeće prelazi na Mladena Markača.

Vijeće je ustanovilo da je u predmetno vrijeme g. Markač obnašao položaj pomoćnika ministra unutarnjih poslova i bio nadležan za poslove Specijalne policije. Iako je Specijalna policija pod uobičajenim okolnostima bila u sastavu hrvatskog Ministarstva unutarnjih poslova, u operaciji "Oluja" i tijekom pretraga koje su kasnije uslijedile otprilike 2.200 specijalnih policajaca, uključujući i pripadnike Antiterorističke jedinice Lučko, bili su podčinjeni Glavnom stožeru Hrvatske vojske i sudjelovali su u vojnim operacijama. S obzirom na funkciju koju je obnašao, g. Markač je imao sveukupnu kontrolu nad snagama Specijalne policije i tijekom cijele operacije "Oluja" i kasnijih akcija pretraga on je tim snagama zapovijedao u skladu sa zapovijedima načelnika Glavnog stožera. Gospodin Markač je zapovijedao i dijelom topništva Hrvatske vojske iz topničke skupine TS-5, pridodanom Specijalnoj policiji 3. kolovoza 1995. u operativne svrhe.

Vijeće je ustanovilo da je g. Markač sudjelovao na brijunskom sastanku i doprinio planiranju i pripremanju operacije "Oluja". Vijeće je također ustanovilo da je on zapovijedio Specijalnoj policiji da 4. i 5. kolovoza 1995. granatira Gračac, što je predstavljalo protupravni napad na civilno stanovništvo i civilne objekte i za posljedicu imalo prisilno razmještanje osoba. Zapovijed da se granatira Gračac sama po sebi predstavlja značajni doprinos udruženom zločinačkom pothvatu.

Vijeće je također ustanovilo, uz suprotno mišljenje suca Kinisa, da su pripadnici Specijalne policije 5. i 6. kolovoza sudjelovali u razaranju značajnog dijela Gračaca. Vijeće je uz to ustanovilo da su oni sudjelovali i u razaranju i pljačkanju imovine krajinskih Srba u Donjem Lapcu 7. i 8. kolovoza 1995. Vijeće je zaključilo da je g. Markač znao za sudjelovanje svojih podčinjenih u izvršenju tih kaznenih djela, ali nije poduzeo nikakve korake kako bi identificirao počinitelje i protiv njih pokrenuo odgovarajući postupak, niti je poduzeo bilo što da spriječi počinjenje daljnjih zločina.

Pripadnici Specijalne policije umorili su 25. kolovoza 1995. nekoliko starijih seljana u zaseoku Grubori. Tog i sljedećeg dana ista postrojba uz to je i zapalila imovinu u Gruborima i u selu Ramljane. Gospodin Markač je širio lažne priče i sudjelovao u prikriivanju zločina koje su počinili njegovi podčinjeni nad krajinskim Srbima i njihovom imovinom.

U vezi s izvršenjem kaznenih djela pripadnika Specijalne policije Vijeće je ustanovilo da, ako je g. Markač dobio informacije da su njegovi podčinjeni navodno izvršili kaznena djela, njegova je dužnost bila da o tome obavijesti kriminalističku policiju radi

daljnje istrage. Gospodin Markač je također mogao zatražiti da se dotični pripadnici Specijalne policije suspendiraju.

Vijeće je zaključilo da je svojim radnjama i propustima g. Markač među sebi podčinjenima stvorio atmosferu nekažnjivosti, što je ohrabralo izvršenje zločina nad krajinskim Srbima i njihovom imovinom.

S obzirom na to, Vijeće je zaključilo da ponašanje g. Markača predstavlja značajan doprinos udruženom zločinačkom pothvatu.

Na temelju njegovih radnji u vezi s pripremama za operaciju "Oluja", kao i njegovih radnji i propusta u vezi sa zločinima koje su počinili pripadnici Specijalne policije, Vijeće je zaključilo da je g. Markač imao stanje svijesti da zločini koji čine dio cilja udruženog zločinačkog pothvata moraju biti izvršeni. Vijeće je stoga ustanovilo da je g. Markač bio član udruženog zločinačkog pothvata i da mu je putem svojih radnji i propusta namjeravao doprinijeti. Vijeće je nadalje zaključilo da su druga kaznena djela, iako nisu dio zajedničke svrhe, bila prirodne i predvidljive posljedice izvršenja udruženog zločinačkog pothvata, što je mogao predvidjeti i gospodin Markač.

Nakon što je saželo svoje zaključke, Vijeće će sada iznijeti dispozitiv.

G. Gotovina, molim vas ustanite.

Iz gorenavedenih razloga, ovo Sudsko vijeće, nakon što je razmotrilo sve dokaze i argumente stranaka, Statut i Pravilnik, a na osnovi pravnih nalaza i utvrđenog činjeničnog stanja iznijetog u presudi, proglašava vas **krivim** kao sudionika udruženog zločinačkog pothvata po sljedećim optužbama:

Točka 1, progon kao zločin protiv čovječnosti;

Točka 2, deportacija kao zločin protiv čovječnosti;

Točka 4, pljačka javne i privatne imovine kao kršenje zakona i običaja ratovanja;

Točka 5, bezobzirno razaranje kao kršenje zakona i običaja ratovanja;

Točka 6, ubojstvo kao zločin protiv čovječnosti;

Točka 7, ubojstvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja;

Točka 8, nečovječna djela kao zločin protiv čovječnosti; i

Točka 9, okrutno postupanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Raspravno vijeće proglašava da **niste krivi** po točki 3, nečovječna djela (prisilno premještanje) kao zločin protiv čovječnosti.

Kad je riječ o odmjeravanju kazne, Vijeće je uzelo u obzir težinu kaznenih djela, posebno veliki broj zločina na širem geografskom području, ranjivost žrtava i vašu zloupotrebu položaja vlasti. Kao olakšavajuće okolnosti, Vijeće je uzelo u obzir vaše ponašanje u pritvoru i sudnici. Vijeće je također uzelo u obzir praksu izricanja kazni u bivšoj Jugoslaviji.

Za ta kaznena djela Vijeće vas, g. Gotovina, osuđuje na jedinstvenu kaznu od 24 godine zatvora.

Imate pravo da vam se u to uračuna period koji ste proveli u pritvoru, a to je 1956 dana.

Izvolite sjesti.

G. Čermak, molim vas ustanite.

Sudsko vijeće, nakon što je razmotrilo sve dokaze i argumente stranaka, Statut i Pravilnik, a na osnovi pravnih nalaza i utvrđenog činjeničnog stanja iznijetog u presudi, proglašava da **niste krivi** ni po jednoj točki optužnice. Vijeće nalaže da budete pušteni iz Pritvorske jedinice Ujedinjenih naroda nakon što Tajništvo obavi za to potrebne praktične pripreme.

Izvolite sjesti.

G. Markač, molim vas ustanite.

Iz gorenavedenih razloga, Sudsko vijeće, nakon što je razmotrilo sve dokaze i argumente stranaka, Statut i Pravilnik, a na osnovi pravnih nalaza i utvrđenog činjeničnog stanja iznijetog u presudi, proglašava vas **krivim** kao sudionika udruženog zločinačkog pothvata po sljedećim optužbama:

Točka 1, progon kao zločin protiv čovječnosti;

Točka 2, deportacija kao zločin protiv čovječnosti;

Točka 4, pljačka javne i privatne imovine kao kršenje zakona i običaja ratovanja;

Točka 5, bezobzirno razaranje kao kršenje zakona i običaja ratovanja;

Točka 6, ubojstvo kao zločin protiv čovječnosti;

Točka 7, ubojstvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja;

Točka 8, nečovječna djela kao zločin protiv čovječnosti; i

Točka 9, okrutno postupanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Raspravno vijeće proglašava da **niste krivi** po točki 3, nečovječna djela (prisilno premještanje) kao zločin protiv čovječnosti.

Kad je riječ o odmjeravanju kazne, Vijeće je uzelo u obzir velik broj zločina na širem geografskom području i tokom dužeg vremenskog perioda kao i ranjivost žrtava. Vijeće je nadalje smatralo da vaša zloupotreba vlasti predstavlja otežavajuću okolnost. Kao olakšavajuću okolnost, Vijeće je uzelo u obzir vaše zdravstveno stanje. Vijeće je također uzelo u obzir praksu izricanja kazni u bivšoj Jugoslaviji.

Za ta kaznena djela Vijeće vas, g. Markač, osuđuje na jedinstvenu kaznu od 18 godina zatvora.

Imate pravo da vam se u to uračuna period koji ste proveli u pritvoru, a to je 1477 dana.

Izvolite sjesti.

Time je završeno čitanje presude koja je sada dostupna javnosti. Suđenje je završeno.
